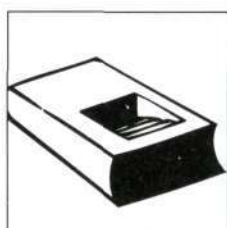

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

■ Σχέδιο Έκθεσης της Επιτροπής Πολιτισμού, Νεότητας, Παιδείας και Μέσων Ενημέρωσης σχετικά με την προώθηση του βιβλίου και της ανάγνωσης στην Ευρώπη. Εισηγήτρια: η κ. J. LARIVE.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

Σχετικά με την προώθηση του βιβλίου και της ανάγνωσης στην Ευρώπη

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΟΚ, EURATOM) αριθ. 354/83 του Συμβουλίου σχετικά με τη δυνατότητα πρόσβασης του κοινού στα ιστορικά αρχεία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας¹
- έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου και των Υπουργών Πολιτισμού, που συνέρχονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 1985 σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκών στον τομέα της πληροφορικότητας²
- έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου και των Υπουργών Πολιτισμού, που συνέρχονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου, της 9ης Νοεμβρίου 1987 σχετικά με την προώθηση της μετάφρασης σημαντικών έργων του Ευρωπαϊκού πολιτισμού³
- έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου και των Υπουργών Πολιτισμού, που συνέρχονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου, της 27ης Μαΐου 1988 σχετικά με τις μελλοντικές κατά προτεραιότητα δράσεις στον πολιτιστικό τομέα⁴
- έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου και των Υπουργών Πολιτισμού, που συνέρχονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου, της 18ης Μαΐου 1989 σχετικά με την τόνωση του ενδια-

φέροντος για βιβλία και ανάγνωση⁵

- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και την πρόταση ψηφίσματος σχετικά με την εφαρμογή κοινοτικού προγράμματος δράσης με στόχο τη συνεργασία μεταξύ βιβλιοθηκών βάσει της εφαρμογής νέων τεχνολογιών της πληροφορίας⁶
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 3ης Αυγούστου 1989 σχετικά με το βιβλίο και την ανάγνωση: η πολιτιστική πρόκληση της Ευρώπης⁷
- έχοντας υπόψη το πρότυπο σχέδιο χρηματικής ενίσχυσης για μεταφράσεις σύγχρονων λογοτεχνικών έργων⁸
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του της 3ης Μαρτίου 1984 σχετικά με την ίδρυση ευρωπαϊκής βιβλιοθήκης⁹

Τιμές βιβλίων¹⁰

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 10ης Ιουλίου 1987 σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο για ανάληψη δράσης στον τομέα του βιβλίου¹¹
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του της 17ης Φεβρουαρίου 1989 σχετικά με την Κοινοτική δράση στον πολιτιστικό τομέα¹²
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του της 10ης Σεπτεμβρίου 1991 σχετικά με τις πολιτιστικές σχέσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης¹³
- έχοντας υπόψη της έκθεσης της Επιτροπής Πολιτισμού, Νεότητας, Παιδείας και Μέσων Ενημέρωσης (A3 - 0000/92),

Α. Εκτιμώντας ότι, πάνω απ' όλα, το βιβλίο πρέπει να θεωρείται ως πολιτιστικό προϊόν,

Β. Εκτιμώντας ότι το βιβλίο αποτελεί κατ' εξοχήν μέσο μεταφοράς πολιτισμού και γνώσεων και ως εκ τούτου αποτελεί βασικό μέσο έκφρασης της πολιτιστικής πολυμορφίας της Ευρώπης,

Γ. Εκτιμώντας ότι, μετά τη Διάσκεψη Κορυφής του Μάαστριχτ, ο πολιτιστικός τομέας αναγνωρίζεται ως ειδικός τομέας για την ανάληψη κοινοτικής δράσης στη μελλοντική σύμβαση για την Ευρωπαϊκή Ένωση,

Δ. Εκτιμώντας ότι η κοινοτική πολιτική υπέρ του βιβλίου, κυρίως ως αναπόσπαστο τμήμα της πολιτιστικής παιδείας, ερείδεται στην αρχή της επικουρικότητας,

Ε. εκτιμώντας ότι η προώθηση της ανάγνωσης χρησιμεύει ιδιαίτερα για όλες τις μορφές δημόσιου και/ή ιδιωτικού δανεισμού ειδικότερα για τις πιο μειονεκτικές ομάδες του κοινωνικού συνόλου,

ΣΤ. Εκτιμώντας ότι η πρέπει να τονωθεί ο φιλολογικός κλάδος στην Ευρώπη, ειδικότερα μέσω της προώθησης μεταφράσεων, οι οποίες αποτελούν εγγύηση για τη διατήρηση της γλωσσικής και, κατά συνέπεια, της πολιτιστικής πολυμορφίας στην Ευρώπη

Ζ. Εκτιμώντας ότι ο ολοένα και περισσότερο μεγαλύτερος ανταγωνισμός που αντιμετωπίζει ο γραπτός λόγος ως μέσο ενημέρωσης απαιτεί συστηματικότερη συνεργασία των διαφόρων εταιρών σε αυτό τον κλάδο, κυρίως όσον αφορά τεχνολογικές καινοτομίες, όπου φυσικά θα πρέπει να διατηρηθεί το πλήθος και η ποικιλιομορφία των διαφόρων εντύπων.

Η. εκτιμώντας ότι, κυρίως μέσω της τιμής, θα πρέπει να υπάρξει ισορροπία μεταξύ του συμφέροντος των καταναλωτών/αναγνωστών και λογικών προϋποθέσεων κέρδους για τον παραγωγό/εκδότη, στον τομέα της παιδείας πρέπει να αποσκοπεί στην τόνωση της ανάγνωσης, και ότι κατά συνέπεια θα πρέπει να διευκολυνθεί η δυνατότητα πρόσβασης του βιβλίου τόσο γενικότερα όσο και ειδικότερα στους τομείς της γλωσσολογίας, των κοινωνικών, των οικονομικών και των τεχνικών επιστημών, ενώ παράλληλα θα πρέπει να βελτιωθεί η συνεργασία με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες,

1. Εκτιμώντας ότι η αποτελεσματικότητα της κοινοτικής πολιτικής για την προώθηση του βιβλίου και της ανάγνωσης εξαρτάται από μία πραγματιστική και συγκεκριμένη προσέγγιση, η οποία απαιτεί ενεργή συμμετοχή των συντεχνιακών κύκλων στους τομείς του βιβλίου και των εκδόσεων,

1. Εκφράζει τη χαρά του που ως συνέπεια των πολυάριθμων προσπαθειών του το βιβλίο επισύρει τώρα την προσοχή σε κοινοτικό επίπεδο και για την προώθησή του αναλαμβάνεται μία πρώτη σειρά δράσεων.

2. Εκφράζει, ωστόσο, τη λύπη του που οι αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με το βιβλίο, και ειδικότερα η απόφαση της 20ης Ιουλίου 1989, παρέμειναν περιορισμένες σε μερικές εξειδικευμένες δράσεις με εξαιρετικά περιορισμένη εμβέλεια.

3. Εκφράζει επίσης τη λύπη του για τον αργό ρυθμό και την έλλειψη ενθουσιασμού με την οποία η Επιτροπή προβαίνει σε εκτέλεση των ενεργειών τις οποίες έχει ζητήσει το Συμβούλιο.

4. Φρονεί ότι θα πρέπει να υποστηριχθεί η παραγωγή των εκτυπωτικών επιχειρήσεων και θα πρέπει να προωθηθεί σε όλη της την ποικιλομορφία, τόσο από οικονομικής όσο και από πολιτιστικής πλευράς, προκειμένου να διασφαλισθεί η ελευθερία της έκφρασης της γνώμης και η ποικιλομορφία των γλωσσών.

5. Επιστά με έμφαση την προσοχή των κρατών μελών και της Κοινότητας στη θεμελιώδη σημασία που έχει μία ενεργής και συντονισμένη πολιτική μεταφράσεων στην Ευρώπη, κυρίως λογοτεχνικών έργων, τόσο για τη γνωστοποίηση έργων που εκδίδονται στις μικρότερες γλωσσικές περιοχές όσο και για τη διατήρηση της ύπαρξης και της χρήσης αυτών των γλωσσών με την παρακίνηση της μετάφρασης λογοτεχνικών έργων προς αυτές τις γλώσσες.

6. Ζητεί να καταβληθεί ιδιαίτερη προσοχή για τη μετάφραση προς και από περιφερειακές γλώσσες, γεγονός που θα προβάλλει την πολιτιστική ποικιλομορφία της Ευρώπης, και επιθυμεί να αποφασιστούν οι σχετικές ενισχύσεις.

7. Προτείνει, εκτός από τις δράσεις που η Επιτροπή έχει ήδη αναλάβει κατόπιν αιτήσεων του Συμβουλίου, να αποφασισθεί δέσμη συγκεκριμένων μέτρων για την προσεχή πενταετία υπό τη μορφή ενός προγράμματος με το όνομα ΓΟΥΤΕΜΒΕΡΓΙΟΣ, προκειμένου να προωθηθεί η δυνατότητα πρόσβασης του βιβλίου και της ανάγνωσης.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΟΥΤΕΜΒΕΡΓΙΟΣ

I) Γενικά μέτρα για την βελτίωση της δυνατότητας πρόσβασης του βιβλίου

8. Καλεί την Επιτροπή, στο πλαίσιο του προγράμματος MEDIA, να προωθήσει Ευρωπαϊκές συμπαραγωγές για την ενίσχυση της ανάγνωσης, μέσω μιας περιοδικής ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής φιλολογικής έκδοσης.

9. Καλεί την Επιτροπή να αναλάβει τις αναγκαίες πρωτοβουλίες για μια ετήσια εβδομάδα του βιβλίου και της ανάγνωσης σε κάθε κράτος μέλος, στην οποία θα συμμετέχουν άνθρωποι του βιβλίου, εκπρόσωποι της πολιτείας, αρμόδιοι για την παιδεία και τον πολιτιστικό τομέα, δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, καθώς και σύνδεσμοι και οργανώσεις που στοχεύουν στην προώθηση της ανάγνωσης και στη διάδοση των γνώσεων.

10. Προτείνει τη διεξαγωγή ευρωπαϊκού συμποσίου για το βιβλίο σε σύντομο χρονικό διάστημα, κατά το παράδειγμα του οπτικοακουστικού τομέα, με τα ακόλουθα θέματα:

- τη σύσταση τράπεζας δεδομένων με στοιχεία για διάφορες εκδόσεις στην Ευρώπη και με όλες τις πληροφορίες που χρειάζονται τα άτομα που απασχολούνται στον τομέα του βιβλίου.

- τον τρόπο με τον οποίο το βιβλίο και η ανάγνωση θα μπορέσουν να προωθηθούν στην Ευρώπη,

- τις προϋποθέσεις για προώθηση της συνεργασίας μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων στην Ευρώπη και κυρίως για την προαγωγή κοινών εκδόσεων και επαφών μεταξύ συγγραφέων, μεταφραστών και εκδοτών.

11. Προτείνει όπως μετά το εν λόγω συμπόσιο, οι άνθρωποι του βιβλίου στον ευρωπαϊκό χώρο ιδρύσουν Ευρωπαϊκό Ίδρυμα του Βιβλίου και της Ανάγνωσης, το οποίο θα μπορεί να είναι ο συνομιλητής των ευρωπαϊκών αρχών για όλα τα θέματα που έχουν σχέση με το βιβλίο και την ανάγνωση.

II) Μέτρα για την βελτίωση της δυνατότητας πρόσβασης του βιβλίου από γλωσσική άποψη.

12. Καλεί την Επιτροπή, και ειδικότερα τις υπηρεσίες που έχουν επωμισθεί τη μετάφραση ερευνητικών εργασιών στον τομέα της γλώσσας (EUOTRA, SYSTRAN), σε συνεργασία με τις επαγγελματικές ενώσεις των μεταφραστών, να εξετάσουν τη δυνατότητα ίδρυσης κέντρου τεκμηρίωσης και γνωμοδοτήσεων το οποίο θα είναι ειδικευμένο στην ορολογία και στη συγκριτική γλωσσολογία για ενδοευρωπαϊκές μεταφράσεις..

13. Κάνει έκκληση για αποτελεσματικό συντονισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο των διαφόρων μορφών ενίσχυσης που χορηγούνται για την πραγματοποίηση μεταφράσεων από το συμβούλιο της Ευρώπης, την Ουνέσκο, τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και τα κράτη μέλη και παράλληλα ζητεί αποτελεσματικότερη χρήση της ενίσχυσης αυτής.

14. Προτρέπει τις επαγγελματικές ενώσεις μεταφραστών να εκδίδουν ετησίως φυλλάδιο, υπό την αιγίδα της Επιτροπής, με επισκόπηση όλων των υφισταμένων δημοσίων και ιδιωτικών ενισχύσεων για μεταφράσεις στην Ευρώπη, σε περιφερειακό εθνικό και διεθνές επίπεδο.

III) Μέτρα για τη βελτίωση της δυνατότητας

πρόσβασης του βιβλίου από κοινωνική άποψη

15. Επισημαίνει ακόμα μια φορά ότι οι βιβλιοθήκες και όλα τα άλλα κέντρα ανάγνωσης θα πρέπει να διαθέτουν τις καλύτερες δυνατές εγκαταστάσεις για να διευκολύνουν τη φυσική πρόσβαση των μειονεκτούντων ατόμων σ' αυτά. Βιβλιοθήκη η οποία θα είναι εφοδιασμένη με εξοπλισμό ο οποίος θα διευκολύνει την πρόσβαση ατόμων με κακή όραση σε λογοτεχνικά έργα γραμμένα με το σύστημα ανάγλυφης γραφής ή με το σύστημα ομιλούντων φθόγγων, και ζητεί να διατεθούν για το σκοπό αυτό δημοσιονομικοί πόροι από τα διάφορα κοινοτικά ταμεία.

17. Συνιστά στην Επιτροπή, κυρίως στο πλαίσιο του προγράμματος HELIOS II και βασιζόμενη στην ήδη αποκτηθείσα πείρα, να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην εφαρμογή νέων τεχνολογιών που διευκολύνουν την ανάγνωση για άτομα με κακή όραση.

18. Προτείνει στην Επιτροπή, από κοινού με τους αρμόδιους μη κυβερνητικούς οργανισμούς και σε συνεργασία με τις δημόσιες βιβλιοθήκες, να αναλάβει δράση για την προώθηση της ανάγνωσης μεταξύ των πλέον εξαθλιωμένων ομάδων του πληθυσμού (τέταρτος κόσμος) και συγκεκριμένα:

- να συγκεντρώσει στοιχεία για σχετικές πρωτοβουλίες των διαφόρων κρατών μελών και του Συμβουλίου της Ευρώπης,

- να συστήσει ομάδες εργασίας για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων αυτών των εμπειριών και για την εκπαίδευση εμπειρογνομόνων που θα μπορούν να σχοληθούν σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες,

- να συστήσει ευρωπαϊκά "οδικά δίκτυα" για τη διάδοση της γνώσης και του πολιτισμού, προκειμένου να προωθηθούν έτσι οι δυνατότητες ανάγνωσης μεταξύ ατόμων που δεν έχουν καμία σχεδόν πρόσβαση σ' αυτή λόγω του ότι αποτελούν θύματα κοινωνικής και/ή λειτουργικής περιθωριοποίησης.

19. Τονίζει με έμφαση ότι το περιφερειακό ταμείο πρέπει να δώσει προτεραιότητα σε προγράμματα για την κατασκευή ή τη διαχείριση δημοσίων βιβλιοθηκών στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της Ευρώπης, όπου σπανίζει ήδη αυτό το είδος υποδομής, και ότι ακόμα θα πρέπει να προωθηθεί η ιδέα των κινητών βιβλιοθηκών (BIBLIOBUS) σε περιοχές με χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού.

IV) Μέτρα για τη βελτίωση της δυνατότητας πρόσβασης του βιβλίου από οικονομική άποψη

20. Επαναλαμβάνει τη θέση αρχής ότι τα βιβλία πρέπει να απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ και προτείνει η εν λόγω απαλλαγή να εφαρμοσθεί αμέσως για τα βιβλία τέχνης, τα σχολικά βιβλία, βιβλία που διακινούνται μέσω του κλαμπ βιβλίου και βιβλία για δημόσιες βιβλιοθήκες δανεισμού.

21. Συνηγορεί για μία σταθερή τιμή των βιβλίων εντός της ίδιας γλωσσικής περιοχής

(διασυνοριακής), η οποία θα καθορίζεται από τους εκδότες, τους διανομείς και τις οργανώσεις των καταναλωτών κάθε ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, με ίσα δικαιώματα κατά τη λήψη αποφάσεων.

22. Καλεί την Επιτροπή με μελέτησει τη δυνατότητα ενός συστήματος σύμφωνα με το οποίο η τιμή πώλησης ενός βιβλίου, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, σ' ένα κράτος μέλος δεν θα αυξάνεται περισσότερο από 20% σε σύγκριση με την τιμή στην οποία το βιβλίο αυτό πωλείται στη χώρα προέλευσης.

V) Μέτρα για τη βελτίωση της δυνατότητας πρόσβασης του βιβλίου από τεχνική άποψη

23. Προτείνει όπως στο πλαίσιο των προγραμμάτων τεχνολογικής έρευνας και ανάπτυξης (τεχνολογίας, πληροφορίας, τηλεματική) αναληφθεί ειδική δράση εκδόσεων (DTP).

24. Εκφράζει την επιθυμία όπως οι εκδότες συνεργασθούν στενά σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να καταλήξουν όσο το δυνατό γρηγορότερα σε τυποποίηση του συστήματος εκδόσεων με CD-ROM και CD-I

VI) Μέτρα για τη βελτίωση της συνεργασίας με άλλες χώρες στην Ευρώπη

25. Εκφράζει την επιθυμία όπως οι Υπουργοί Πολιτισμού όλων των άλλων χωρών της Ευρώπης ενημερώνονται λεπτομερώς για όλες τις δράσεις που αναλαμβάνονται σε κοινοτικό επίπεδο για την προώθηση του βιβλίου, έτσι ώστε να μπορούν να συμμετέχουν, αν το επιθυμούν.

26. Εκφράζει την επιθυμία όπως οι δαπάνες των ειδικών δράσεων καλυφθούν στο πλαίσιο των συμφωνιών σύνδεσης με τις χώρες της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης και στο πλαίσιο του προγράμματος PHARE για την προώθηση του βιβλίου και της ανάγνωσης μέσω:

- τεχνικής βοήθειας για την αναδιοργάνωση εκδοτικών οίκων και εθνικών, περιφερειακών και τοπικών δημοσίων βιβλιοθηκών

- βοήθειας για τη διάδοση λογοτεχνικών έργων από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης στη Ευρωπαϊκή Κοινότητα και αντιστρόφως προκειμένου να διευρυνθεί στο έπακρο η γνώση, σε αμοιβαία βάση, της λογοτεχνικής κληρονομιάς, κυρίως για έργα που έχουν εκδοθεί μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

27. Αναθέτει στον πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στην Επιτροπή, το Συμβούλιο, καθώς και στα κράτη μέλη.■

¹ ΕΕ αριθ. L 43 της 15.2.1983, σελ. 1

² ΕΕ αριθ. 271 της 23.10.1985, σελ. 1

³ ΕΕ ΕΕ αριθ. C 309 της 19.11.1987, σελ. 3

⁴ ΕΕ αριθ. C 197 της 27.7.1988, σελ. 2

⁵ ΕΕ αριθ. C 183 της 20.7.1983, σελ. 2

⁶ COM (89) 0234 τελ.

⁷ COM (89) 0258 τελ.

⁸ ΕΕ αριθ. C 86 της 3.4.1991, σελ. 3

⁹ ΕΕ αριθ. C 117 της 30.4.1984, σελ. 161

¹⁰ ΕΕ αριθ. C 99 της 13.4.1987, σελ. 172

¹¹ ΕΕ αριθ. C 246 της 14.9.1987, σελ. 136

¹² ΕΕ αριθ. C 69 της 23.3.1989, σελ. 168

¹³ ΕΕ αριθ. C 267 της 14.10.1991, σελ. 45